

K R O N I K A

VILNIAUS UNIVERSITETO BIBLIOTEKININKYSTĖS IR KNYGOTYROS KATEDROS 1995 METAIS

DANUTĖ KASTANAUSKAITĖ

Bendros žinios

1994/1995 mokslo metais studijas baigė pirmieji 19 bibliotekininkystės bakalaurų (keturių metų mokymo planas) ir paskutinis 61 bibliotekininkystės ir bibliografijos specialybės dieninio skyriaus studentas (mokėsi pagal penkerių metų planą). Tais pačiais mokslo metais išleisti 42 bibliotekininkystės ir bibliografijos neakivaizdininkai (šešerių metų mokymo planas).

1995/1996 mokslo metais studijas pradėjo 53 bibliotekininkystės bakalaurai (per du kartus daugiau nei 1994/1995 m. m.) ir 21 magistras. Pastarieji mokysis dvejus metus.

Už Mažosios Lietuvos spaudos istorijos tyrinėjimus profesoriui habil. dr. Domui Kaunui paskirta 1994 m. Lietuvos nacionalinė mokslo premija, o 1995 m. – Mažosios Lietuvos fondo (Kanada) dr. Vydūno premija. Lietuvos Respublikos Seimo 1995 m. gegužės 16 d. nutarimu „Dėl pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakties“ sudaryta Pirmosios Lietuviškos knygos 450 metų sukakties minėjimo valstybinė komisija, kurios sekretoriumi paskirtas D. Kaunas.

1995 m. gruodyje Lietuvos bibliotekininkų draugijos pirmininke vietoje D. Kauno išrinkta E. Banionytė (Vilniaus pedagoginis universitetas). Į naująją LBD tarybą įeina J. Rudžionienė (VU Bibliotekininkystės katedra).

1995 m. balandžio 18 d. profesoriui habil. dr. Vladui Žukui sukako 70 metų. Minėjimas įvyko VU Filologijos fakulteto K. Donelaičio skaitykloje. Jubiliatą sveikino VU rektorius profesorius habil. dr. R. Pavilionis, KF ir IF darbuotojai, atstovai iš Bibliografijos ir knygotyros centro bei bibliotekų. V. Žukas pasakojo apie savo gyvenimą ir veiklą. Atsiminimai plačiau skelbiami žurnale „Tarp knygų“ (pradžia 1995, Nr. 4). Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje veikė V. Žuko darbų ir nuotraukų paroda.

Informaciniai ir moksliniai leidiniai. Mokomosios priemonės

1995 metais išėjo iš spaudos „Teorinių bibliotekininkystės pagrindų“ antrasis pataisytas ir papildytas leidimas (1-asis leid. 1990 m.; sudaryt. G. Raguotienė), skirtas bibliotekininkystės ir bibliografijos specialybės studentams. Rinkinio turinį, įskaitant sudarytojos įvadinį straipsnį „Lietuvių bibliotekinės minties istorijos bruožai“,

sudaro šešios temos. Tai: bibliotekininkystės bendroji teorija (A. Augustinaitis), bibliotekų fondų komplektavimas (S. Dubauskas), informacijos paieškos sistemos (A. Miežinienė), lektologija (A. Samėnas), bibliotekų vadyba (R. Gudauskas). Leidinio mintis pratėsia apibendrinta santrauka anglų ir rusų kalbomis.

VU leidykla išleido D. Kauno parengtą ir bakalauro studijoms skirtą vadovą „Lietuvos knygos istorija“ (1995), kuriame apibūdinta dėstyto patirtis Vilniaus universitete ir užsienio tyrinėjimais. Autorius plačiau paaiškino tradicinio istorijos kurso teorinius pagrindus, atskleidė knygos istoriografiją ir raidos etapus (nuo pirmųjų lietuviškų tekstų iki 1990 m.). Leidinio pabaigoje pateikti lietuviškieji šaltiniai ir literatūra. D. Kaunas sudarė ir išleido bibliofilams skirtą asmeninės bibliotekos tvarkymo vadovą „Bibliofilo biblioteka“.

E. Macevičiūtė, J. Zinkevičienė ir O. Janonis parengė leidinį „Bendroji bibliografijos priemonės sudarymo metodika“ (VU I-kla, 1995), apibūdinantį rodyklės rengimo principus ir etapus, pradedant kartoteka ir baigiant knyginio (rankraštiniu ar spausdintu) variantu. Darbe pateiktos ir kompiuterinės bibliografinės priemonės sudarymo rekomendacijos. Leidinys gali būti vertingas tiek studentui, tiek ir patyrusiam bibliografui.

Tais pačiais metais išėjo du D. Kastanauskaitės leidiniai: „Bibliografinis aprašas“, skirtas KF bibliotekininkystės studentams ir tobulinantiems kvalifikaciją specialistams, bei „Literatūros sąrašai ir nuorodos“, kuris rekomenduojamas VU mokslo personalo darbuotojams, doktorantams, įvairių fakultetų baigiamojo kurso studentams, redaktoriams. Leidinių bendras tikslas – mokslo darbo informatyvumas ir bibliografinio apipavidalinimo kultūra.

„Komunikacijos fakulteto 1995 metų“ žinyne (parengė A. Glosienė, R. Gudauskas ir R. Petuchovaitė), be kitų katedrų, trumpai apibūdinti ir Bibliotekininkystės bei Knygotyros katedrų darbuotojų moksliniai interesai, išvardytos svarbesnės publikacijos. Jame pateiktos žinios iš fakulteto ir atskirų specialybių atsiradimo istorijos, tarptautinio bendradarbiavimo panorama, užsienio stažuotių chronologinis sąrašas, statistinė informacija apie bakalauro ir magistro studijas, doktorantūrą. Apie kai kuriuos dėstytojus ir profesorius informuojama respublikinės ir tarptautinės reikšmės žinynuose – „Kas yra kas Lietuvoje, 1995 metai“ ir „WHO'S WHO in the EUROPEAN Information World, 1995/1996“.

Konferencijos, seminarai Lietuvoje

1995 m. lapkričio 9 d. Knygotyros katedra surengė **penktąjį knygotyros seminarą**, skirtą biografikos tyrimams. Renginyje įvyko VUB Smuglevičiaus salėje. D. Kaunas tarė įžangos žodį ir perskaitė pranešimą „Anoniminių knygų autorystės nustatymas retrospektyviojoje bibliografijoje“. Tos pačios katedros darbuotojos A. Navickienės pranešimo tema – „XIX a. pirmosios pusės lietuviškų knygų autoriai“, o V. Stonienės – „Adomas Jakštas – lietuvių spaudos veikėjas“. S. Matulaitytė apžvelgė R. Butauto bibliografinę apybraižą „Mūsų šaknys“ (1994), susijusią su savosios giminės

istorija. Ž. Zaveckienė nagrinėjo slapyvardžio klausimą autoriaus biografijoje, vėliau apibendrino viso seminaro veiklą („Tarp knygų“. 1996. Nr. 1.). Kai kuriuos biografinio aspektus analizavo dalyviai iš Bibliografijos ir knygotyros centro (D. Gargasaitė), iš bibliotekų – LNB (S. Vėlavičienė, R. Narbutaitė), VUB (A. Braziūnienė). Apie biografikos žinyną „Kas yra kas Lietuvoje, 1995“ informavo redaktorė V. Tamošiūnaitė. Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto Teknologijos skyriaus vadovas V. Vanagas savikritiškai įvertino jo paties parengtą „Lietuvos rašytojų sąvadą“, apibūdino jo rengimo situaciją.

Gruodžio 1 d. Bibliotekininkystės katedra surengė **Vaclovo Biržiškos penktuosius skaitymus**. Renginys įvyko Atviros Lietuvos fondo Teisės skaitykloje (MAB). Artimiausiai su V. Biržiškos gyvenimu ir veikla susiję pranešimai buvo tokie: „Profesorių Biržiškų dokumentai Vilniaus universiteto bibliotekoje“ (B. Butkevičienė), „V. Biržiška apie vaikų literatūrą ir skaitymą“ (G. Raguotienė), „Dar vienas žvilgsnis į V. Biržiškos „Lietuvių bibliografiją“ (O. Janonis), „Bibliotekinės sąvokos kai kuriuose V. Biržiškos darbuose“ (N. Bliūdžiuvienė), „V. Biržiška apie katalogavimą“ (D. Kastanauskaitė). V. Urbonas pasakojo apie knygnešę iš Kudinių Marcelę Jurgauskaitę, A. Pacevičius – apie Kretingos vienuolyno biblioteką. Vėliau seminaro rezultatus apibendrino A. Glosienė („Tarp knygų“. 1996. Nr. 1).

Gruodyje Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje įvyko tradiciniai **Prano Mašioto skaitymai**, kuriuos rengė Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos Lietuvos skyrius bei LNB vaikų literatūros centras. Tarp pranešėjų – V. Mozūraitė („Paveikslų knyga ikimokykliniam amžiui“) ir G. Raguotienė, kuri gilinosi į P. Mašioto mintis apie vaikų knygas ir periodinius leidinius.

Vasario 23–24 d. VU Skaičiavimo centre įvyko Lietuvos mokslotylininkų antroji **konferencija „Mokslotylininkų mintys“** (rengėjai – Geologijos institutas ir VU Informacijos sistemų katedra). Sekcijoje „Bendrosios mokslo problemos ir mokslo organizavimas“ buvo analizuojami ir bibliotekiniai dalykai. V. Urbonas skaitė pranešimą „Kompaktinių diskų duomenų bazės“, D. Kastanauskaitė – „Vokiškos katalogavimo taisyklės“, L. Kostinaite-Bandzienė – „Lietuvos MAB fondų raida, 1941–1991“, G. Ivaškevičienė – „Bibliotekinių procesų norminimas Lietuvoje po 1990 m. kovo 11 d.“. Pranešimai, skirti iš esmės mokslų istorijai Lietuvoje ir Lietuvos mokslo perspektyvoms, išeis atskiru rinkiniu.

Rugsėjo 25–26 d. **Vilniaus universiteto biblioteka minėjo 425 m. sukaktį**. Jubiliejinės konferencijos garbės svečias buvo prof. L. Vladimirovas – buvęs ilgalaikis Bibliotekininkystės, Bibliografijos ir mokslinės informacijos katedrų vedėjas bei šios bibliotekos direktorius. Tarp pranešėjų buvo V. Urbonas (tema „Naujos bibliotekinės technologijos: užsienio patirtis ir taikymas VUE“) ir D. Kastanauskaitė („VUB katalogų kūrėjai 1960–1990 metais“, bendraaut. Z. M. Petrauskienė). Jubiliejinės konferencijos pranešimai išeis atskiru rinkiniu.

Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje spalio 18–19 d. įvyko **tarptautinė mokslinė konferencija „Bibliotekininkystės ir bibliografijos terminijos tyrimas ir norminimas: teorija ir praktika“**. Joje dalyvavo pranešėjai iš Baltijos šalių (Estijos, Latvijos), Rusijos, Švedijos, Vokietijos, Italijos. Apie trečdalį pranešimų skaitė

VU mokslininkai ir pedagogai: S. Dubauskas („Termino „dokumentų išdėstymas“ vartojimas ir norminimo ypatumai“), J. Čepytė (VU Kauno HF, „Bibliografijos ir gretimų sričių terminijos santykio klausimai“), V. Černiauskaitė („Bibliografijos“ termino samprata Lietuvoje: raida ir norminimo ypatumai“), D. Kastanauskaitė („Lietuviškos aprašo taisyklės ir tarptautiniai reikalavimai: terminologinis aspektas“), A. Miežinienė („Informacijos paieškos sistemų lietuviškoji terminija“), V. Stonienė („Lietuviškoji knygotyros terminija“), V. Urbonas („Mikrografijos terminų raida ir samprata“). Konferencijoje buvo apžvelgti bibliotekininkystės ir bibliografijos terminų tyrimai Lietuvoje (V. Rimša), bibliotekininkystės terminų istorija (K. Sinkevičius), lingvistiniai bibliotekininkystės terminologijos pagrindai (S. Keinys). Aptarti kai kurie kiti klausimai, susiję su bibliotekų fondais, bibliotekinių procesų valdymu, kataloginio ir bibliografinio darbo automatizavimu. Tai svarbus kvalifikacinis renginys, skatinantis tobulinti specialistų mokymą, atnaujinti mokslinius tyrinėjimus.

Lapkričio 22–25 d. Vilniaus ir Kauno miestuose įvyko **devintasis Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas**, kuriame buvo aptarta ir bibliotekų veikla bei bibliotekiniai tyrinėjimai. „Lituanistikos ir etninės kultūros“ sekcijoje perskaityti trys pranešimai: „Lietuvos mokslinės bibliotekos ir jų identifikavimo kriterijai“ (V. Bulavas), „Biologijos mokslo informacijos resursų komplektavimo Lietuvos bibliotekose tendencijos (1940–1990)“ (L. Kostinaitė-Bandzienė), „Lietuvos bibliotekininkystės ir bibliografijos mokslo struktūra: disertacijų srauto analizė“ (O. Vilkina). „Kultūros ir meno“ sekcijoje V. Urbonas perskaitė pranešimą „Kultūrinės veiklos periferijoje koncepcijos“. 1995 m. išleistas ir šio simpoziumo medžiagos rinkinys.

Profesiniai ryšiai su užsienio šalimis

Rugsėjo 10–20 d. KF lankėsi ir skaitė paskaitų ciklą („Komplektavimo politika ir automatizuotos komplektavimo sistemos“) **Amerikos** nacionalinės medicinos bibliotekos komplektavimo skyriaus ekspertė Dalė Lukas. Rugsėjo 1–10 d. D. Kaunas buvo išvykęs į Šiaurės Amerikos šalis, dalyvavo Mažosios Lietuvos fondo suvažiavime (Čikagoje) ir skaitė pranešimą apie pasirošimą Lietuviškos knygos 450 metų jubiliejui. Tą pačią progą D. Kaunas susipažino su lietuviškų knygų rinkiniais Čikagos (**JAV**) muziejuose ir archyvuose, Monrealio ir Toronto (**Kanada**) universitetų bibliotekomis.

Lapkričio 21–22 d. Kopenhagos (**Danija**) Karališkojoje bibliotekininkystės mokykloje R. Gudauskas ir A. Glosienė skaitė pranešimą „Informacijos specialistų rengimas Vilniaus universitete“.

Spalio 23–27 d. R. Racevičiūtė (VU Bibliotekininkystės katedra) dalyvavo Baltijos ir Šiaurės šalių dėstytojų seminare „Informacijos technologijos ir informacijos paieška“, kuris įvyko Talino pedagoginiame universitete (**Estija**).

Birželio 13–15 d. Rygoje (**Latvija**) įvykusiame Pabaltijo (Estijos, Latvijos, Lietuvos) respublikų mokslinių bibliotekų seminare, skirtame bibliotekų efektyvumo klausimui, J. Rudžionienė apibendrino VUB kai kuriuose filialuose atliktus tyrimus. Kovo 3–7 d. A. Glosienė, R. Gudauskas, E. Macevičiūtė ir stud. R. Petuchovaitė da-

lyvavo NORDINFO seminare Rygoje „Bibliotekų vaidmuo besikeičiančioje visuomenėje“.

Sausio mėnesį Krokuvos (**Lenkija**) Jogailos universitete stažavosi A. Pacevičius. Rugsėjo 3–5 d. A. Glosienė, D. Kastanauskaitė, D. Kaunas ir V. Stonienė dalyvavo to paties universiteto organizuotoje tarptautinėje konferencijoje „Europos pokomunistinių šalių bibliotekos tarptautiniame kontekste“ su stendiniu pranešimu „Lietuvos bibliotekos“. Lapkričio 13–19 d. ten pat stažavosi O. Janonis ir J. Zinkevičienė. Rugsėjo 26–27 d. E. Macevičiūtė dalyvavo Torunės universiteto 50-mečiui skirtoje konferencijoje „Šiuolaikinės akademinės bibliotekos vaidmuo ir funkcijos“. Į Varšuvą 1995 m. buvo išvykęs R. Gudauskas ir skaitė pranešimą „Etninės kultūros palikimo apsauga“ – apie informacijos šaltinių prieinamumą skirtingos kultūros visuomenėi. Birželio 1 d. VU KF dekanate buvo pasirašyta šio fakulteto (dek. R. Gudauskas) bendradarbiavimo sutartis su Varšuvos universiteto Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos institutu (dir. Marein Drzewiecki). Instituto darbuotoja Jadwiga Woźniak skaitė paskaitą apie bibliotekininkystės specialistų rengimą.

Kovo 27 d. KF patalpose **Norvegijos** (Vestfoldo grafystės) bibliotekos direktorius Ivar Haug skaitė paskaitą apie savo šalies bibliotekas.

Kovo 20 d. KF dekanate Janet Zmoroczek – **Britų** bibliotekos Baltų ir slavų kolekcijų kuratorė (**Didžioji Britanija**) skaitė paskaitą apie šios bibliotekos veiklą ir joje sukauptą lietuviškų bei lituanistinių leidinių rinkinį.

Birželio 1–6 d. E. Macevičiūtė buvo išvykusi į Bratislavoje (**Slovakija**) įvykusį seminarą, skirtą aplinkos apsaugos informacijai. Rugsėjo 14–15 d. E. Macevičiūtė dalyvavo tame pačiame mieste įvykusiame ASSISTANCE ketvirtajame metiniame susirinkime.

Vasario 11–17 d. A. Glosienė ir stud. A. Petuchovaitė stažavosi **Suomijoje**.

Lapkričio 8–10 d. LL-Stiftelsen (**Švedija**) direktorius Bror Tronbacke pasakojo KF darbuotojams apie lengvai skaitomų knygų leidybą savo šalyje. Birželio 10–17 d. A. Augustinaitis, A. Glosienė, R. Gudauskas, I. Buračaitė bei R. Petuchovaitė dalyvavo Lundo (**Švedija**) universitete įvykusiame seminare „Informacijos technologijų strategija“. Rugsėjo 15–spalio 29 d. R. Petuchovaitė stažavosi Lundo universiteto Informatikos departamente.

Rugsėjo 24–spalio 7 d. D. Kaunas buvo išvykęs į **Vokietijos** bibliotekininkystės institutą ir bibliotekas mokymo ir mokslo tiriamojo darbo reikalais. Lapkričio 18 d. pasakojo apie užsienio bibliotekų senų ir retų spaudinių fondus jo paties vadovaujamo M. Mažvydo klubo viešajame posėdyje.

Vilniaus universiteto
Bibliotekininkystės katedra

[teikta 1996 m. kovo mėn.]

„Knygotyros“ autoriams

„Knygotyros“ autorių kolegijai įteikiami du rankraščio egzemplioriai. Straipsnio ir publikacijos apimtis – ne daugiau kaip 1 aut. lankas (22–24 puslapiai po 28–30 eilučių kiekviename), apžvalgos – 0,5 aut. lanko, recenzijos – 0,25 aut. lanko. Prie kiekvieno straipsnio pridinama santrauka anglų (pageidautina) arba kita užsienio kalba. Jos apimtis – 30–50 eilučių. Dėl didesnės apimties straipsnių ir iliustracijų tartis su redaktorių kolegija.

Lentelės spausdinamos ant atskirų lapų.

Literatūros ir šaltinių nuorodos pateikiamos kiekvieno puslapio apačioje „Knygotyroje“ nustatyta tvarka.

Atskirame lape pateikiamos trumpos žinios apie autorių.

„Knygotyros“ redaktorių kolegija

Dear Authors of „Knygotyra“,

the editing board of „Knygotyra“ draws your attention to some regulations on presentation of the material: two copies of the manuscript must be presented to the editing board. The article or publication should not exceed 22–24 typed pages (double spacing), surveys – 11–12 pages, reviews – 5–6 pages. A summary of 30–50 lines in English should be attached to the manuscript (it will be translated to Lithuanian language). The possibility of presenting larger articles or illustrations should be discussed with the editing board.

The tables should be presented on separate pages.

The footnotes are given at the end of pages as required in „Knygotyra“.

The short data about author should be presented on a separate sheet.

The editing board of „Knygotyra“

Straipsniai įteikiami ir išleisti tomai įsigijami šiuo adresu:

„Knygotyros“ redaktorių kolegija
Komunikacijos fakultetas
Vilniaus universitetas
Saulėtekio al. 9, I rūmai
211 kab.

Siunčiant paštu, nurodyti tokį adresą:

„Knygotyros“ redaktorių kolegija
Komunikacijos fakultetas
Vilniaus universitetas
Universiteto 3
2734 Vilnius

Tel.: (3702) 768961
Fax: (3702) 768953
e-mail: elena.maceviciute@kf.vu.lt

Visiting address:

Editing board of „Knygotyra“
Faculty of Communication
Vilnius University
Saulėtekio al., building 1, room 211
Lithuania

Mailing address:

Editing board of „Knygotyra“
Faculty of Communication
Vilnius University
Universiteto 3
2734 Vilnius
Lithuania

KNYGOTYRA. 1997. 24(31). Mokslo darbai. Lietuvių ir anglų kalbomis

Redaktorė Jolanta Storprišienė
Korektorė Asta Demšienė

SL 388. 1997 12 10. 13,9 leidyb. apsk. l. Užsakymas **448**
Išleido Vilniaus universiteto leidykla
Spausdino VU spaustuvė. S. Skapo 7, 2734 Vilnius

Kaina sutartinė

Ž03119

24(31)

ISSN 0204—2061. KNYGOTYRA, 1997, 24(31).